

ODGOVOR GLAVNOG I ODGOVORNOG UREDNIKA LISTA DANAS DRAGOLJUBA PETROVIĆA  
NA ŽALBU

Poštovana gospođo Novaković,

Imajući u vidu da Poslovnik o radu komisije za žalbu Saveta za štampu propisuje da žalbu može podneti lice koje je oštećeno tekstom a "ako se žalba odnosi na određenu grupu lica ili objavljeni sadržaj povređuje prava određene grupe lica, žalbu može podneti i organizacija koja se bavi zaštitom ljudskih prava", mislim da najpre treba utvrditi osnov po kome gospodin Turkijan Redžepi podnosi ovu žalbu. Iz žalbe se to ne vidi i nije objašnjeno.

Što se tiče kolumne Marka Vidojkovića, stav Danasa je da njegov tekst nije napisan sa diskriminatornom namerom, niti je objavljen sa diskriminatornom namerom, a određene formulacije mogu biti problematične samo ako se izvade iz konteksta. Tekst je i objavljen kao ironična kritika političke zloupotrebe Roma u prepoznatljivom stilu Marka Vidojkovića kao pisca i kolumniste. Smatramo da nije prekršen Kodeks novinara Srbije.

Mi smo praktično po objavljivanju kolumne imali dva izvinjenja i objašnjenja.

Prvo smo objavili tokom dana zbog reakcije dela javnosti na kolumnu:

<https://www.danas.rs/vesti/drustvo/izvinjenje-i-objasnjenje-urednistva-danasa-povodom-kolumne-marka-vidojkovica/>

Drugo smo objavili uveče posle posete predstavnika romske organizacije Opre Roma redakciji Danasa. Tada smo rešili da povučemo tekst sa sajta kao gest poštovanja i ispunjenje jednog od zahteva pripadnika romske zajednice:

<https://www.danas.rs/kolumna/marko-vidojkovic/raj-u-vuka-vrcevica/>

Sutradan smo novu kolumnu Marka Vidojkovića, koja objašnjava prvu:

<https://www.danas.rs/kolumna/marko-vidojkovic/pakao-u-vuka-vrcevica/>

U subotu smo objavili kolumnu Teofila Pančića koja kritikuje našu odluku da skinemo kolumnu sa sajta, što je uzgred i stav velikog dela javnosti i velikog dela naših čitalaca koji su nam se javljali:

<https://www.danas.rs/kolumna/teofil-panic/dosetljiva-grupa/>

Treba naglasiti da smo narednih dana objavljivali sve reakcije u kojima se kritikuje Markov text.

Uz moj odgovor na žalbu, šaljem vam i objašnjenje Marka Vidojkovića pod naslovom Šta je pisac hteo da kaže, koje će vam svakako, kao i sve prethodne stvari, koristiti u odlučivanju:

#### ŠTA JE PISAC HTEO DA KAŽE TEKSTOM „RAJ U VUKA VRČEVIĆA“

Kao neko ko se godinama bavi zaštitom ugroženih društvenih, nacionalnih i socijalnih grupa, zgrožen sam načinom života Roma u Srbiji, tim pre što sam aktivno učestvovao u kampanjama za poboljšanje uslova njihovog života i približavanja ove nacionalne manjine građanima Srbije,

Imajući u vidu da se približavaju izbori, a da sam lično svedočio tome kako se Romi koji žive u nehipijenskom naselju u Ulici Vuka Vrčevića zloupotrebljavaju prilikom glasanja, rešio sam da napišem crnu parodiju na turistički vodič, sa naslovom „Raj u Vuka Vrčevića“. Već naslovom jasno sam stavio do znanja da je reč o satiričnom tekstu, makar Beograđanima, jer svi dobro znaju da u Vuka Vrčevića nije nikakav raj, već upravo suprotno – ovaj deo grada jedna je od mnogih jezivih ilustracija rezultata režimske „brige“ o Romima.

Cinični glas ovog „turističkog vodiča“ jeste zapravo glas vlasti, koja za oblast nadomak centra Beograda, u kojoj Romi žive ispod granice ljudskog dostojanstva, ima samo reči hvale. Tako zamišljeni autor ovog „turističkog vodiča“ deponije opisuje kao da je reč o egzotičnim predelima Južne Amerike, uz „simpatične detalje“, kao što su gola deca, koja trče po ulici bez ikakvog nadzora, dok kraj njih tutnje šleperi.

Ključni deo teksta jeste objašnjenje zašto je ovde tako „lepo“, a to je manipulisanje romskim glasovima na izborima, koje „autor“ „vodiča“ opisuje kao istorijski dogovor vlasti s Romima, a vrhunac cinizma jeste zaključak da Romi sada, „za nagradu“, mogu do mile volje da „džepare“, „duvaju lepak“ i „šmrču heroin“, „u skladu sa višedecenijskom tradicijom“. Upravo ove reči najjasnije oslikavaju moje ubeđenje šta režim zaista misli o Romima.

Da bi bilo sasvim jasno da iza „turističkog vodiča“ stoji vlast, pri kraju teksta pominje se „zli Đilas“, koji je, osim što je redovna meta režimske propagande, zajedno sa mnom, bio jedan od učesnika akcije romske organizacije „Romag“ „Da se lepše razumemo“, u kojoj smo obojica govorili romski. Nijedno slovo „Raja u Vuka Vrčevića“ nije upereno protiv Roma, već protiv onih koji ih godinama zloupotrebljavaju i namerno drže ispod socijalnog dna.

Iste večeri, kada je tekst objavljen na portalu [danas.rs](http://danas.rs), na društvenim mrežama započeta je hajka na mene od strane dobro poznatih režimskih propagandista, koja je eskalirala dotle da sam proglašen rasistom, a zajedno sa dnevnim listom „Danas“ optužen za izazivanje nacionalne, rasne i religijske netrpeljivosti i širenje govora mržnje.

Idućeg dana, u skladu sa članom 18, Zakona o autorskim i srodnim pravima (Pravo na suprotstavljanje nedostojnom iskorišćavanju dela), iskoristio sam isključivo pravo da se suprotstavim iskorišćavanju svog dela na način koji je ugrozio moju čast i ugled, tako što sam za dnevni list „Danas“ dao saopštenje u kom sam jasno stavio do znanja da je isključiva meta ovog teksta bio režim i njegova uloga u sramnom položaju u kom se nalazi ogromna većina srpskih Roma.

Navikao da režimski mediji i aktivisti na društvenim mrežama moje reči redovno zlonamerno izvlače iz konteksta, nisam se preterano iznenadio ovim sramnim napadom, naročito imajući u vidu da sam u tekstu dirnuo u podmićivanje i ucenjivanje najugroženijih društvenih grupa, koje je sastavni deo režimskog modusa operandi prilikom izbornih manipulacija. Posle prvog talasa napada na „Danas“ i mene, usledile su negativne reakcije romskih udruženja. Kada su članovi Opre Roma došli u redakciju „Danasa“ i tražili da se tekst skine sa portala, nismo imali dilemu – uradili smo to odmah. Mnogo više mi je stalo do romskih osećanja, nego do teksta, naročito kad postane jasno da je stvorena atmosfera u kojoj je nemoguće objasniti im da „Raj u Vuka Vrčevića“ nije uperen protiv njih, naprotiv.

Dolazak aktivista „Opre Roma“ u „Danas“ završio se prijateljski, jer niko normalan ne može da pomisli da je „Danas“ rasistička novina, kao što svako normalan zna da sam upravo ja jedan od najglasnijih boraca protiv rasizma i fašizma, zbog čega mi ekstremni desničari neprekidno prete smrću. Dva dana kasnije, u „Danasu“ je objavljen moj tekst „Pakao u Vuka Vrčevića“, reportaža u kojoj sam do detalja opisao brutalne izborne neregularnosti u kojima su Romi iz Vuka Vrčevića BB bili primorani da učestvuju na beogradskim izborima, 2018, a kojima sam lično svedočio. Na ovaj tekst nije bilo reakcija.

Razumem da ne može svako da razume ovakav tekst, naročito pod pritiskom njegovih zlonamernih tumača. Žao mi je što su osećanja pojedinih Roma bila povređena, stoga nisam imao dilemu da tekst treba ukloniti i napisati novi, koji ne ostavlja prostora za pogrešna i zlonamerna tumačenja. Jasno mi je da stil po kom sam prepoznatljiv može nekome delovati agresivno, ali nekada nema drugog načina da se ukaže na ozbiljne probleme u društvu. Mojih sto četrdeset objavljenih dela u katalogu Narodne biblioteke Srbije daju mi za pravo da slobodno biram kako ću pristupiti određenoj temi, jer svaki svoj tekst i ono što sam njime hteo da kažem mogu da rastumačim od prve do poslednje reči.

Marko Vidojković,

Pozdrav

*Dragoljub Draža Petrović*  
***glavni i odgovorni urednik dnevnog lista Danas***